

Veteranplan

Kongsberg kommune

Til politisk behandling

1 Ordførers forord

Siden andre verdenskrig har omtrent 100.000 nordmenn deltatt i internasjonale FN- og NATO-operasjoner. I tillegg har andre – som politi og medlemmer av humanitære organisasjoner – gjort en innsats internasjonalt. Dette har de gjort for å bidra til fred, stabilitet og menneskerettigheter.

Vi har ikke nøyaktige tall, men det er grunn til å anta at ca. 300 personer fra Kongsberg har deltatt i denne typen operasjoner.

Veteranene er ikke bare en ressurs for Forsvaret, de innehar også viktig kompetanse som er nyttig for det sivile samfunnet. Vi skal være takknemlige for den innsatsen som er gjort, og vi skal nyttiggjøre oss den kompetansen de innehar.

Dette er første gang kommunen har laget en veteranplan.

Sammen med veteranorganisasjonene og forsvaret håper vi at den skal bidra til å gi veteranene den anerkjennelsen og støtten de og deres nærmeste fortjener. Vi jobber for at Kongsberg skal være en god kommune for alle som har deltatt i internasjonale operasjoner.

Kjære veteraner: Kort takk formulert av ordføreren

2 Innledning

Siden 1947 har Norge deltatt med mer enn 100 000 kvinner og menn i over 100 militære operasjoner i 40 land. Om lag 9000 av disse har tjenestegjort i Afghanistan. Dette er personer som på ulike måter har påtatt seg viktige og krevende oppdrag på vegne av oss alle; nasjonen Norge og det internasjonale samfunnet.

De senere årene har nasjonale myndigheter prioritert oppfølging av de militære veteranene og deres familier både før, under og etter tjenesten. I 2009 kom Stortingsmelding nr 34 (2008 -2009) «Fra vernepliktig til veteran». Senere har det kommet en handlingsplan og oppfølgingsplanen «I tjeneste for Norge». Til sammen har syv statsråder undertegnet oppfølgingsplanen for veteraner.

I tillegg til de militære veteranene er det også et stort antall personer som har tjenestegjort utenlands for politiet og humanitære organisasjoner.

Det er samfunnets ansvar at veteraner og deres pårørende får den støtte og anerkjennelse de har krav på og fortjener. Kongsberg kommunes veteranplan er et bidrag til dette.

Veteraner med erfaring fra internasjonal tjeneste er ressurser for lokalsamfunnet. Samtidig vet vi at både de som tjenestegjør og deres familier opplever ulike utfordringer både under og i etterkant av tjenesten. Kongsberg kommunes veteranplan har tiltak både for å forebygge og hjelpe etter endt tjeneste.

Kongsberg kommune vil bidra til at veteranenes anerkjennelse i det offentlige øker og legge til rette for at veteranene kan bidra positivt i lokalsamfunnet. Anerkjennelse av innsatsen og positiv omtale av tjenesten er viktig for at erfaringene soldatene og de sivile har hatt oppleves som positive.

3 Veteraners situasjon i Kongsberg

Personer som har vært i utenlandstjeneste for Norge, har erfaringer og kompetanse som er viktige å ta vare på når de kommer hjem. Samtidig vet vi at noen veteraner og deres nære pårørende kan få utfordringer i ettertid. Dette gjelder spesielt psykisk helse.

Rundt 260 personer fra Kongsberg har vært utenlandstjeneste for landet i militære oppdrag fra 1978 og frem til i dag. Om vi tar hensyn til nærstående familie, er dermed en relativt stor gruppe av innbyggerne berørt. Antall personer som har vært i tjeneste for politi, sivilforsvar osv., er lavt.

De lokale helse- og velferdstjenestene og oppvekstsektoren mangler oversikt over omfanget av personer og familier med spesielle utfordringer knyttet til utenlandstjeneste. Det lokale hjelpeapparatet må bli bedre på å se en eventuell sammenheng mellom hjelpebehov og følger av hendelser og erfaringer fra utenlandstjeneste, for å kunne identifisere utfordringer tidlig og iverksette nødvendige tiltak med bruk av riktig kompetanse raskt. Det er godt dokumentert at rask hjelp gir positive resultater.

I en del tilfeller er det aktuelt å etablere samarbeid med regionale og nasjonale kompetansemiljøer, som f.eks. spesialisthelsetjenesten, «Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging», (RVTS), og Kompetansemiljøet for veteransaker ved NAV Elverum.

Det er etablert flere ulike interesseorganisasjoner for veteraner og deres pårørende nasjonalt og lokalt. I Kongsberg har Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner, NVIO, regelmessige aktiviteter.

Andre organisasjoner som også har kontakt med enkeltpersoner i lokalsamfunnet er Veteranforbundet for skadde i internasjonale operasjoner, SIOPS, pårørendeorganisasjonen Hjemmesonen og Veteran Møter Veteran.

I denne planen legges det vekt på å verdsette personellet og deres familier for det de gjør og har gjort for landet, uten at det blandes inn politiske elementer i arbeidet.

Veteranplanen er utarbeidet av en tverrfaglig gruppe, med representasjon av NVIO Kongsberg. Tiltakene i planen integreres i kommunens øvrige drift og forankres i økonomi- og handlingsprogram.

4 Hva gjør vi i Kongsberg?

Tiltakene i planen bygger på anbefalinger fra Forsvaret og følger de tre satsningsområdene anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging. Konkret fordeling av ansvar for gjennomføring og oppfølging av de ulike tiltakene gjøres innenfor gjeldende administrative rammer i Kongsberg kommune.

4.1 Anerkjennelse

MÅL: Kommunen viser aktiv anerkjennelse og respekt for den innsats som veteranene har gjort gjennom sin deltakelse for landet i internasjonale operasjoner.

Tiltak	Tid
Kommunen sprer kunnskap til befolkningen om tjenester og tiltak overfor veteraner og deres familier, herunder også markeringer. Informasjon skal være oppdatert og tilgjengelig på kommunens web-flater.	Fortløpende
Kommunen deltar på markeringen av Frigjørings- og veterandagen og Forsvarets minnedag, der Forsvarets stedlige avdelinger gjennomfører markeringer.	Fortløpende
Kommunen er aktiv deltaker ved frigjørings- og veterandagen 8. mai.	Årlig
Kommunen kartlegger veteranmonumenter/minnesmerker, plassering av disse og tilrettelegging for publikum. Det vurderes å plasser en «veteranbenk» i Kongsberg sentrum for å synliggjøre temaet.	I perioden

Tiltak	Tid
Kommunen utvikler samarbeidet med lokale militære avdelinger med tanke på tiltak for anerkjennelse og ivaretagelse av veteraner fra internasjonale operasjoner.	Under arbeid
Ledere i kommunen gis økt kompetanse om veteraner slik at ansatte med veteranerfaringer blir ansett for å være ressurser i det daglige arbeidet.	Fortløpende

(Røde kolonner skal ikke ut i publisert veteranplan)

4.2 Ivaretagelse

MÅL: Personer med veteranbakgrunn og deres nærmeste pårørende tilbys nødvendige kommunale tjenester. Personell på skoler og i barnehager gir nødvendig hjelp og støtte til barn i familier med veteraner.

Tiltak	Tid
Kommunale tjenesteytere gis spesifikk opplæring om utfordringer og metoder knyttet til veteraner og pårørende, i samarbeid med RVTS og andre kompetansemiljøer. Egen undervisningsplan utarbeides.	Fortløpende
Administrasjonen innarbeider tiltak i sine kompetanseplaner om hvordan forebygge og håndtere problemstillinger som veteraner og deres pårørende kan oppleve.	Fortløpende
Kommunen ivaretar veteranenes behov gjennom det ordinære hjelpetilbudet	Fortløpende

4.2.1 Oppfølging - Forpliktende samarbeid

MÅL: Kommunen har tverrfaglig samarbeid internt og eksternt med spesialistmiljøer, veteranorganisasjoner og andre kommuner, slik at veteranarbeidet utvikles i tråd med behovet.

Tiltak	Tid
Kongsberg kommune har en egen « <i>veterankontakt</i> » i administrasjonen. Veterankontakten er kommunes kontaktpunkt for veteraner, pårørende, samarbeidskommuner, Forsvaret og andre aktører innenfor feltet. Veterankontakten har ansvar for å koordinere opplæring internt, holde oversikt over kommunens tilbud for veteraner og deres familier, samt ha kunnskap om sentrale aktører og det tilbudet de har.	Iverksatt
Det etableres tydelige rutiner mellom familier der foreldre skal eller har vært på utenlandsoppdrag og barnehager, skoler, SFO og andre aktuelle tjenesteytere, slik at barnas spesielle behov blir ivaretatt.	Fortløpende
Kongsberg kommune etablerer hensiktsmessig samarbeid med veteranorganisasjoner, nabokommuner og andre aktuelle offentlige instanser.	Fortløpende

4.2.2 Informasjon

MÅL: Kommunen gir oppdatert og relevant informasjon om tiltak for veteraner via interne og eksterne kanaler.

Tiltak	Tid
Kongsberg kommune sprer kunnskap til befolkningen gjennom kommunens kommunikasjonskanaler, om tilbud til veteraner og deres familier og markeringer.	Iverksatt
Kongsberg kommune utarbeider informasjonsmaterieell til aktuelle aktører som fastleger, skolehelsetjenesten og NAV-kontorer med informasjon om veteraners og deres familier/ barns særlige behov.	Fortløpende
Skolene vurderer å benytte lokale veteraner i undervisningen for å synliggjøre veteranenes bidrag i internasjonale operasjoner.	Årlige virksomhetsplaner

5 Evaluering

Evaluering av planen skjer i forbindelse med rullering av kommunal planstrategi.